

BERGEN KOMMUNE

Nabolagets betydning for unges utdanningsløp i
leveskårsutsatte områder

Hanne Eikefet Mikkelsen
PhD-kandidat, Institutt for velferd og deltaking
Høgskulen på Vestlandet
2. april 2025

Nabolag og frafall

- Høyere frafall i levekårsutsatte områder
- Sted og oppvekstvilkår har betydning for unges livssjanser
- Å fullføre videregående skole øker sannsynligheten for videre livssjanser

Sted	Frafallsprosent
Norge	17,8 %
Variasjoner mellom levekårssoner i Bergen	Fra 5,2 til 42, 2 %

Nabolagsforhold med betydning for utdanning

- Trangboddhet: Gjør lekser på andre arenaer enn hjemme
- Oppsøker andre arenaer for å få ro og faglig støtte
- Møter venner ute
- Få tilgjengelige voksne
- Foreldre ofte uforutsigbart deltidsarbeid, med ugunstige arbeidstider

«Vi pleier å være på biblioteket og gjøre lekser. Jeg vil heller gjøre det et sted hvor jeg kan få hjelp»

«Pappa jobber på en pizzasjappe. Når de trenger hjelp kommer han og jobber»

Nabolagsforhold med betydning for utdanning

- Vold og alvorlige kriminelle hendelser
- Steder og åsteder i bo- og nærmiljøet de unngår
- Bråk, uro og rasisme

«Vi hadde akkurat flyttet inn når en mann ble drept rett utenfor leiligheten»

«Jeg våknet midt på natten og hørte skriking i gaten: «Jævla utlendinger, kom dere vekk, dette er vårt land»

«Selv om jeg ikke vil, ender det opp med at jeg må gå forbi åsteder, for det er på skoleveien»

«Jeg synes det er ekkelt med knivstikkinger, men vi er vant til at det skjer ting her»

«Det er skriking utenfor og en del bråk når jeg vil sove»

«Bråk om natten går utover skolen fordi jeg ikke får nok søvn og så blir jeg trøtt og konsentrerer meg dårligere»

Fagpersoners forståelser av nabolagsforhold

- Fattigdom
- Trangboddhet
- Rasisme
- Alvorlige hendelser i nabolaget
- Manglende eierskap til de komplekse problemstillingene

«Hvis ikke bomiljøet er trygt, havner også nynorsk grammatikk ganske langt nedpå listen. Sammenhengen er det ikke tvil om»

«Det er ingen fredelig liten landsby. Det går jo folk rundt, narkomane som sitter ute her, og vi må rydde sprøytespisser»

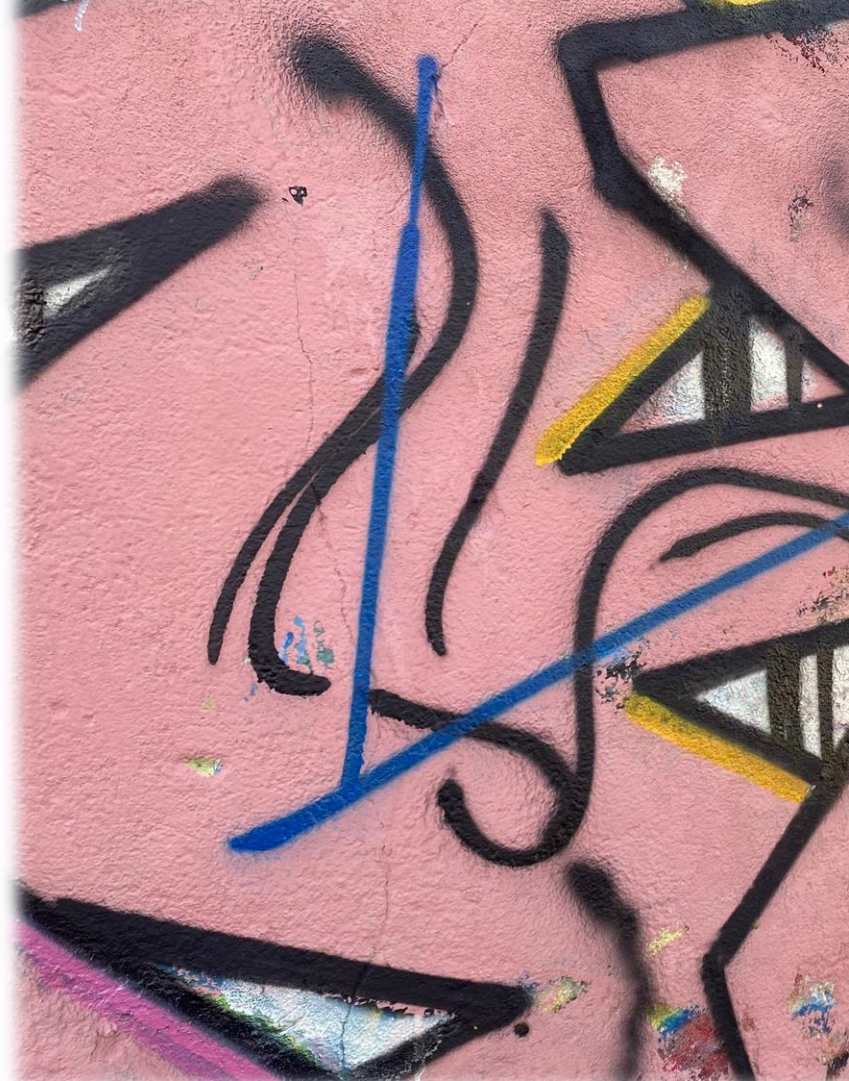
«Det er kjempeskremmende at de deler oppgang med dem som tilhører rus og psykiatri»

- Betydningen av sosial støtte
- Stedets betydning
- Politiske bestemmelser betydning for hverdagsliv

(Mikkelsen & Agdal, 2024)

- Jo nærmere barn og unge bor et åsted for drap, jo større innvirkning på umiddelbare skolerresultater (Sharkey, 2010)
- Ulike forståelser av hvor forstyrrende og utrygt nabolaget faktisk oppleves

BERGEN
KOMMUNE

Western Norway
University of
Applied Sciences

Oppsummering

- Trygghet og tilhørighet i andre nabolag
- Forventninger til fremtiden mer preget av frykt enn av drømmer
- Lite voksenkontakt, få rollemodeller

- Karriereveiledning
- Leksehjelp
- Varierte bomiljø og arenaer å møte voksne rollemodeller

- Prinsippet om utdanning for alle?
- Formelle rettigheter gir ikke nødvendigvis reelle muligheter
- Begrensende nabolagsforhold forstyrrer ungdommene, ikke mangel på motivasjon

Referanser

- Brattbakk, I. (2022). Foreldres nabolagstrategier for barn og unge: danne, styrke og skjerme. *Tidsskrift for samfunnsforskning*, 63(2), 102-121.
- Chetty, R., Hendren, N., & Katz, L. F. (2016). The effects of exposure to better neighborhoods on children: New evidence from the moving to opportunity experiment. *Am Econ Rev*, 106(4), 855-902. <https://doi.org/10.1257/aer.20150572>
- de Souza Briggs, X., Popkin, S., & Goering, J. (2010). *Moving to opportunity: the story of an American experiment to fight ghetto poverty* (1st ed. ed.). Oxford University Press. Faldet.
- A.-C., Iversen, J. Y., & Skrefsrud, T.-A. (2024). Et jevnere utdanningsløp: Reduserte forskjeller eller selvforsterkende marginalisering? *Nordisk tidsskrift for pedagogikk og kritikk*, 10(4). <https://doi.org/10.23865/ntpk.v10.6573>
- Folkehelseoversikt. (2019). *Levekår og helse i Bergen*. Bergen kommune
- Forbes, C., & Kerr, K. (2022). Comparing students' and professionals' understandings of neighbourhood assets. *Educational research (Windsor)*, 64(3), 353-370.
- Galster, G., & Sharkey, P. (2017). Spatial foundations of inequality: A conceptual model and empirical overview. *RSF: The Russell Sage Foundation Journal of the Social Sciences*, 3(2), 1-33.
- Gravesen, D. T. (2015). Hvorfra? Hvorhen? Om opvækstkvarters betydning for unges uddannelsesvalg og fremtidige livschaner. *Dansk Paedagogisk Tidsskrift*(2).
- Huang, J., Van den Brink, H. M., & Groot, W. (2009). A meta-analysis of the effect of education on social capital. *Economics of education review*, 28(4), 454-464.
- Hyggen, C., Brattbakk, I., & Borgeraas, E. (2018). *Muligheter og hindringer for barn i lavinntektsfamilier. En kunnskapsoppsummering* (NOVA Rapport, Issue. 10(2)). <https://doi.org/10.23865/ntpk.v10.5830>
- Lid, S., Rosten, M. G., Dullum, J. V., Hyggen, C., & Andersen, P. L. (2022). Forebyggende tiltak mot ungdomskriminalitet i Oslo kommune. Følgforskning og evaluering.
- Markussen, S., & Røed, K. (2022). Inntektsulikhet og intergenerasjonell mobilitet. In L. Kjølsvold & I. Frønes (Eds.), *Det norske samfunn* (8. utgave. ed., Vol. bind 2, pp. 382-407). Gyldendal.
- Markussen, S., & Røed, K. (2023). Are richer neighborhoods always better for the kids? *Journal of economic geography*, 23(3), 629-651. <https://doi.org/10.1093/jeg/lbac031>
- Mikkelsen, H. E., & Agdal, R. (2024). How Do Urban Neighborhoods Influence Educational Achievement? *Nordic Journal of Urban Studies*, 4(1), 1-21. <https://doi.org/10.18261/njus.4.1.1>
- Nieuwenhuis, J., & Hooimeijer, P. (2016). The association between neighbourhoods and educational achievement, a systematic review and meta-analysis. *Journal of Housing and the Built Environment*, 31, 321-347.
- Nordvik, V., & Galster, G. (2019). Neighborhood variation in early adult educational outcomes: The case of Norway. *Die Erde*, 150(2), 61-71.
- NOU: 16. (2020). *Levekår i byer. Gode lokalsamfunn for alle*. <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2020-16/id2798280/>
- NOU: 46. (1976). *Utdanning og ulikhet*. Universitetsforlaget.
- Nussbaum, M. C. (2011). *Creating capabilities: The human development approach*. Harvard University Press.
- Rosten, M. G., & Aarset, M. F. (2024). Du representerer, mann! – Minoritetsnorske strategier for stigmahåndtering. *Norsk antropologisk tidsskrift*, 35(1), 20-35. <https://doi.org/10.18261/nat.35.1.3>
- Schwartz, A. (2014). The significance of place and pedagogy in an urban multicultural school in Sweden. *Education Inquiry*, 5(2), 247.
- Sharkey, P. (2010). The acute effect of local homicides on children's cognitive performance. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 107(26), 11733-11738. <https://doi.org/doi:10.1073/pnas.1000690107>
- Sharkey, P., & Faber, J. W. (2014). Where, when, why, and for whom do residential contexts matter? Moving away from the dichotomous understanding of neighborhood effects. *Annual review of sociology*, 40, 559-579.
- Staven, H. D. (2021). Sosial kapital og grensdragninger på «vestkantens østkant» – sosial blandingspolitikk i en norsk kontekst. *Nordic Journal of Urban Studies*
- von Simson, K., & Umbljys, J. (2021). Housing conditions and children's school results: Evidence from Norwegian register data. *International Journal of Housing Policy*, 21(3), 346-371.

